

Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej

Departament Polityki Rodzinnej
Warszawa, 27 czerwca 2023 r.

Szanowna Pani/Szanowny Pan

- Dyrektor Wydziału Polityki Społecznej

- Dyrektor Wydziału ds. Koordynacji

Systemów Zabezpieczenia Społecznego

w Urzędach Wojewódzkich

- Wójt, Burmistrz lub Prezydent Miasta

Upzejmie informuję o istotnych zmianach stanu prawnego dotyczącego ważności orzeczeń o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności i przyznawania na ich podstawie odpowiednich świadczeń uzależnionych od niepełnosprawności.

Uchylene od dnia 6 sierpnia 2023 r. art. 15h tzw. specustawy covidowej

W dniu 5 maja br. w Dzienniku Ustaw (poz. 852), została opublikowana *ustawa z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz niektórych innych ustaw*.

Powyższa ustawa, w art. 10, uchyla z dniem 6 sierpnia 2023 r. art. 15h ustawy z *dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych* (dalej: ustawa covidowa).

Uchylany przepis art. 15h dotyczy między innymi przedłużenia z mocy prawa orzeczeń o niepełnosprawności/stopniu niepełnosprawności, wydanych na czas określony na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, których ważność:

- 1) upłynęła w terminie do 90 dni przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy (*tj. w okresie od 9 grudnia 2019 r. do 7 marca 2020 r.*), pod warunkiem złożenia w tym terminie kolejnego wniosku o wydanie orzeczenia, zachowuje ważność do upływu 60. dnia od dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, jednak nie dłużej niż do dnia wydania nowego orzeczenia o niepełnosprawności albo orzeczenia o stopniu niepełnosprawności (*niniejszy pkt wszedł w życie z mocą od 9 grudnia 2019 r.*);
- 2) upływa w terminie od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy (*tj. od dnia 8 marca 2020 r.*), zachowuje ważność do upływu 60. dnia od dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, jednak nie dłużej niż do dnia wydania nowego

orzeczenia o niepełnosprawności albo orzeczenia o stopniu niepełnosprawności
(*niniejszy pkt wszedł w życie z mocą od 8 marca 2020 r.*).

Należy przypomnieć, że na podstawie ww. przepisu art. 15h, organy właściwe (i odpowiednio wojewodowie w sprawach koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego) miały i mają obowiązek odpowiedniego przedłużania prawa do uzależnionych od niepełnosprawności: świadczeń rodzinnych, zasiłku dla opiekuna oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Natomiast na skutek uchylenia od 6 sierpnia 2023 r. ww. art. 15h, orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności, których termin ważności upływać będzie w okresie od 6 sierpnia 2023 r. (czyli od dnia wejścia w życie przepisu uchylającego art. 15h), nie będą już przedłużane z mocy prawa i tym samym nie będą już z urzędu przedłużane żadne świadczenia przyznane w oparciu o takie orzeczenia.

Jednocześnie ww. *ustawa o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz niektórych innych ustaw* wprowadza w art. 23 dodatkową regulację, zgodnie z którą, orzeczenie o niepełnosprawności albo orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, o którym mowa w art. 15h ustawy zmienianej w art. 10, w brzmieniu dotychczasowym, którego okres ważności:

- 1) upłynąłby do dnia 31 grudnia 2020 r. – **zachowuje ważność do dnia 31 grudnia 2023 r.**,
 - 2) upłynąłby w okresie od dnia 1 stycznia 2021 r. do dnia 31 grudnia 2021 r. – **zachowuje ważność do dnia 31 marca 2024 r.**,
 - 3) upłynąłby w okresie od dnia 1 stycznia 2022 r. do dnia poprzedzającego dzień wejścia w życie niniejszego przepisu – **zachowuje ważność do dnia 30 września 2024 r.**
- jednak nie dłużej niż do dnia wydania nowego ostatecznego orzeczenia o niepełnosprawności albo orzeczenia o stopniu niepełnosprawności.

Powyższe przepisy oznaczają, że pomimo uchylenia z dniem 6 sierpnia 2023 r. ww. art. 15h tzw. specustawy covidowej, wszystkie orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności, których termin ważności upłynąłby w okresie do dnia 5 sierpnia 2023 r. (czyli do dnia poprzedzającego wejście w życie przepisu uchylającego art. 15h), ulegną ponownemu przedłużeniu z mocy prawa na okresy wskazane w ww. art. 23 ww. *ustawy o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz niektórych innych ustaw*.

Konsekwencją ponownego przedłużenia z mocy prawa na podstawie ww. art. 23 *ustawy o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz niektórych innych ustaw* ważności ww. orzeczeń będzie również konieczność odpowiedniego przedłużenia z urzędu przez organy właściwe (i odpowiednio wojewodów) prawa do uzależnionych od niepełnosprawności: świadczeń rodzinnych, zasiłku dla opiekuna oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Obowiązek odpowiedniego przedłużenia z urzędu prawa do ww. świadczeń jest uregulowany w art. 26 ww. *ustawy o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz niektórych innych ustaw*.

Zgodnie z tym przepisem, decyzje, na mocy których przyznano prawo do uzależnionych od niepełnosprawności świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, zasiłków dla opiekunów albo świadczeń lub dodatków na pokrycie kosztów utrzymania dziecka lub osoby pełnoletniej w rodzinnej pieczy zastępczej, wydane na podstawie orzeczeń o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności, których okres ważności uległ przedłużeniu na podstawie art. 15h ustawy zmienianej w art. 10, w brzmieniu

dotychczasowym, zmienia się w zakresie okresu na jaki przyznano prawo do tych świadczeń, zasiłków albo dodatków, z uwzględnieniem określonego w art. 23 terminu ważności orzeczenia o niepełnosprawności albo orzeczenia o stopniu niepełnosprawności.

Zmiana decyzji następuje z urzędu, a wszczęcie postępowania w sprawie zmiany z urzędu decyzji, nie wymaga zawiadamiania strony (art. 26 ust. 2-3 ww. *ustawy o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz niektórych innych ustaw*).

Odwołanie stanu zagrożenia epidemicznego z dniem 1 lipca 2023 r.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 14 czerwca 2023 r. w sprawie odwołania na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu zagrożenia epidemicznego (Dz. U z 2023 r. poz. 1118), z dniem 1 lipca 2023 r. odwołuje się na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stan zagrożenia epidemicznego w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2.

Odwołanie z dniem 1 lipca 2023 stanu zagrożenia epidemicznego oznacza, że od 2 lipca 2023 r. (vide art. 57 § 1 kpa) biegnie termin 60 dni, o którym mowa w art. 15h tzw. specustawy covidowej, który dotyczy określenia maksymalnego okresu ważności terminowych orzeczeń o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności wydłużonych z mocy prawa na podstawie ww. art. 15h.

Jednakże z uwagi na wejście w życie 6 sierpnia 2023 r. art. 10 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. *o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz niektórych innych ustaw*, który uchyla ww. art. 15h, bieg 60 – dniowego terminu, o którym mowa powyżej zostanie przerwany.

Oznacza to, że od 6 sierpnia 2023 r. obowiązek odpowiedniego przedłużania prawa do ww. świadczeń uzależnionych od niepełnosprawności będzie już oparty tylko na przepisach art. 23 i art. 26 ww. *ustawy o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz niektórych innych ustaw*. Podkreślić także należy, że nie ma żadnych ograniczeń, które zabraniałyby organowi właściwemu (lub wojewodzie) na podstawie tych przepisów dokonać odpowiedniego przedłużenia prawa do określonego świadczenia uzależnionego od niepełnosprawności także w sytuacji kiedy upłynął już wskazany w decyzji wymagającej przedłużenia okres na który dane świadczenie było pierwotnie przyznane – analogicznie jak w przypadku przedłużenia prawa do świadczeń na podstawie obowiązującego do dnia 5 sierpnia 2023 r. art. 15h.

Należy również pamiętać, że uchylenie stanu zagrożenia epidemicznego wpływa również na ważność orzeczeń wydanych na czas określony na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. do których odnosi się wciąż obowiązujący i nie uchylany art. 15zc tzw. specustawy covidowej (przepis ten dotyczy przede wszystkim orzeczeń ZUS/KRUS). Zgodnie z tym przepisem, ww. orzeczenia, którego ważność upływa w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii albo w okresie 30 dni następujących po ich odwołaniu, zachowuje ważność przez okres kolejnych 3 miesięcy od dnia upływu terminu jego ważności, w przypadku złożenia wniosku o ustalenie uprawnień do świadczenia na dalszy okres przed upływem terminu ważności tego orzeczenia.

Przykład:

Pan X legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, którego termin ważności był określony na 31 stycznia 2021 r. i w związku z tym orzeczeniem miał przyznany zasiłek pielęgnacyjny. Na mocy przepisu art. 15h tzw. specustawy covidowej, ważność tego orzeczenia została z mocy prawa przedłużona do upływu 60. dnia od dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, jednak nie dłużej niż do dnia wydania nowego orzeczenia o niepełnosprawności. W związku z przedłużeniem z mocy prawa tego orzeczenia na mocy ww. art. 15h, organ właściwy zmienił z urzędu swoją decyzję dotyczącą zasiłku pielęgnacyjnego i przyznał ten zasiłek na okres do upływu 60. dnia od dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, jednak nie dłużej niż do dnia wydania nowego orzeczenia o niepełnosprawności.

Następnie z dniem 1 lipca 2023 r. następuje odwołanie stanu zagrożenia epidemicznego, co zgodnie z art. 15h specustawy covidowej oznaczałoby, że przedłużone orzeczenie jest ważne do 30 sierpnia 2023 r., tj. do upływu 60 dnia od dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego.

Jednak orzeczenie to nie utraci ważności z upływem 30 sierpnia 2023 r., gdyż po wejściu w dniu 6 sierpnia 2023 r. art. 23 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz niektórych innych ustaw, ważność orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności Pana X zostanie z mocy prawa, na podstawie tego przepisu po raz kolejny przedłużona – w tym przypadku do 31 marca 2024 r. W konsekwencji, na podstawie art. 26 ww. ustawy z dnia 9 marca 2023 r., organ właściwy będzie miał obowiązek ponownego przedłużenia z urzędu prawa do zasiłku pielęgnacyjnego również do 31 marca 2024 r. (nie dłużej jednak niż do dnia wydania nowego ostatecznego orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, co, analogicznie jak miało miejsce w przypadku przedłużeń na podstawie ww. art. 15h, oznacza, że otrzymanie przez osobę z niepełnosprawnością nowego ostatecznego orzeczenia skutkować będzie odpowiednim skróceniem okresu przedłużenia orzeczenia wskazanego w art. 23, tj. w opisanym przypadku okresu do 31 marca 2024 r.).

DYREKTOR
Departamentu Polityki Rodzinnej
Olgięrd Podgórski